

Arvostava kohtaaminen nuorten tukena

29.6.2026

Arvostava kohtaaminen on hyvin tärkeää nuorten kanssa työskenneltäessä. Se rakentuu vahvasti luottamuksen varaan, ja nuoren kanssa työskentelevän tuleekin osoittaa olevansa tämän luottamuksen arvoinen. Luottamus voi syntyä joko vähitellen tai nopeasti riippuen nuoren elämäntarinasta ja kokemuksista. Sen muodostumisen kannalta keskeistä on, että keskustelun osapuolet kokevat tulevansa ymmärretyiksi ja kohtelevat toisiaan kunnioittavasti (Mattila 2007, s. 24–25).

Aito kunnioitus näkyy sekä toiminnassa että asenteessa nuorta kohtaan. Kohtaaminen voi vaikuttaa samanaikaisesti sekä helpolta että haastavalta: sen yksinkertaisuus ja teeskentelemättömyys tekevät siitä näennäisesti helppoa, mutta juuri nämä piirteet tekevät siitä myös vaativaa. Aitoa kohtaamista ei voi suorittaa tai teeskennellä, vaan se syntyy aidosta läsnäolosta ja kiinnostuksesta toista ihmistä kohtaan (Mattila 2007, s. 33). Aidossa kohtaamisessa nuori tulee nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään. Nykyhetken lisäksi kohtaamisessa on aina läsnä myös molempien osapuolten historia sekä heidän tulevaisuuden unelmansa (Mattila 2011, 15-16.)

Mattilan mukaan arvostaminen tarkoittaa erityisesti nuoren omanarvontunnon tukemista. Nuoruudessa korostuu tarve kokea kuuluvansa turvallisesti toisten joukkoon. Tätä kokemusta varten nuori tarvitsee turvallisen aikuisen, joka tarjoaa tukea, rohkaisua, välittämistä ja läsnäoloa (Mattila 2007, s. 49, 53, 55).

Kaikki nuoret eivät kuitenkaan saa tätä tukea riittävästi omasta perheestään. Tai vaikka saisivatkin, on ammattilaisten antama tuki usein hyödyllistä. Vanhemmat voivat olla kuormittuneita, heidän elämänhallintansa voi olla heikkoa tai he eivät välttämättä ole tottuneet käsittelemään tunteita. Tällöin ammattilaisten rooli korostuu. Euroopan unionin osarahoittamassa KESTO – Etelä-Pohjanmaan nuoret tekijät:

osaamisella ja tuella kiinni kestävään työelämään -hankkeessa on järjestetty ryhmiä, jotka tarjoavat nuorille tukea, opiskelu- ja työelämätaitoja ja mahdollisuuksia käsitellä omia kokemuksiaan turvallisessa ympäristössä. Nuorten kokemukset näistä ryhmistä ovat hyviä niiden välittömän, rennon ja turvallisen ilmapiirin vuoksi.

Ajassa, jossa yksilöt jäävät usein liian yksin, Juhila (2018, s. 216) muistuttaa, että nuoren kunnioittava kohtaaminen voi jo itsessään kohottaa hänen luottamustaan palvelujärjestelmään ja näin koko yhteiskunnan toimintaan. Se voi myös antaa osallisuuden kokemuksen nuorelle.

Aito kohtaaminen syntyy läsnäolosta

Läsnäolo on keskeinen osa aitoa kohtaamista. Se tarkoittaa tietoista virittäytymistä tilanteeseen ilman arvostelua, arviointia tai tuomitsemista. Dunderfeltin mukaan läsnäolo on sisäinen asenne, joka mahdollistaa toisen tunnetilan intuitiivisen aistimisen (Dunderfelt 2016, s. 54). Aidosti läsnä oleva ihminen huomioi myös keskustelun hienovaraiset nyanssit (Dunderfelt 2016, s. 124). Läsnäolo luo perustan luottamukselliselle ilmapiirille. Se edellyttää valmiista vuorosanoista luopumista sekä rohkeutta olla tilanteessa aidosti läsnä omana itsenään. Ammattilaisen tulee osata ”lukea” nuorta myös sanattoman viestinnän kautta, mikä edellyttää herkkyyttä tilanteelle ja nuoren ilmaisulle.

Kohtaamisen taito

Hyvät vuorovaikutustaidot ovat olennainen osa nuoren kohtaamista. Niitä ei tulisi pitää itsestäänselvyytenä, vaan ne ovat keskeinen ammatillinen taito, jota voidaan kehittää. Vuorovaikutus sisältää kyvyn edistää keskustelua, vaikuttaa tilanteeseen sekä hankkia olennaista tietoa. Lisäksi vuorovaikutuksessa tulee olla tilaa myös hiljaisuudelle, tunteille ja ajatuksille (Vilén, Leppämäki & Ekström 2002, s. 21–22).

Vuorovaikutuksellinen tukeminen voidaan nähdä nuoren voimaannuttamisena. Tavoitteena on vahvistaa nuoren sisäistä voimantunnetta hänen omien oivallustensa kautta (Vilén ym. 2002, s. 26). Luottamuksellinen keskustelu sekä nuoren tilanteen suhteuttaminen muiden nuorten kokemuksiin voi auttaa häntä ymmärtämään, ettei hän ole yksin (Huhtanen 2007, s. 129–130).

Aito kohtaaminen tarjoaa näin mahdollisuuden tukea nuoren itsetuntoa monin tavoin. Se vaatii kuitenkin myös ammattilaiselta kykyä kohdata oma ihmisyytensä, olla myötätuntoinen ja tarkastella omaa toimintaansa. Ammattirooli tuo mukanaan vastuun huolehtia nuoren turvallisuuden tunteesta sekä hänen arvostavasta kohtelustaan (Mattila 2011, s. 18). Kohtaamisen haasteisiin kuuluu myös oman rajallisuuden hyväksyminen. Ammattilaisen tulee sietää virheitä ja epävarmuutta sekä olla valmis oppimaan ja yrittämään uudelleen. Ammattitaito näkyy kohtaamisessa siinä, miten kykenee laittamaan omat ennakkoluulonsa syrjään kohdatessaan nuoren. Kukaan kun ei voi täysin puhtaalta pöydältä aloittaa keskustelua toisen kanssa, vaan meillä kaikilla on ennakkoluuloja ja teemme hypoteeseja toisen tilanteesta.

KESTO – Etelä-Pohjanmaan nuoret tekijät: osaamisella ja tuella kiinni kestävään työelämään -hanke on Euroopan unionin osarahoittama.

Tutustu hankkeeseen: KESTO**Elina Hokkanen**
Asiantuntija, TKI
SEAMK

Kirjoittaja toimii KESTO-hankkeessa jatkuvan oppimisen asiantuntijana.

Lähteet

Dunderfelt, T. (2016) *Läsnäoleva kohtaamine*n. Jyväskylä: PS-kustannus.

Huhtanen, K. (2007). *Kun huoli herää: varhainen puuttuminen koulus*sa. Jyväskylä: PS kustannus.

Juhila, K. (2018). *Aika, paikka ja sosiaalityö*. Tampere: Vastapaino Oy.

Mattila, K-P. (2007). *Arvostava kohtaaminen arjessa, auttamistyössä ja työyhteisössä.* Jyväskylä. PS-kustannus.

Mattila, K-P. (2011). *Lapsen vahvistava kohtaaminen*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilén, M., Leppämäki, P., & Ekström, L. (2002). *Vuorovaikutuksellinen tukeminen sosiaali- ja terveysalalla.* WSOY.